
ICT Beleidsplan 2018 - 2021

07-2018

Opdrachtgever: Dhr. B. Kamphuis

Auteur: Thorba Wierstra

Versie: 1.1

Status: Definitief

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Huidige situatie.....	4
3.	Software	6
	ELO en LAS	6
	Office 365	6
	Andere software, apps en tools	6
4.	Sociale Media	8
5.	Hardware	9
	Leerlingendevise.....	9
	Personeelsdevise.....	9
6.	Printen	10
7.	Aansluiten bij onderwijsontwikkeling	11
	Digitale leermiddelen	11
	Nieuwe en toekomstige ICT	11
8.	Verantwoordelijken en besluitvorming	12
	LAS	12
	ELO.....	12
	Digitale leermiddelen	12
	Andere software en hardware	12
9.	Bijlagen	14
	Bijlage 1: Programma van eisen Onderwijsontwikkeling en vernieuwing	15
	Bijlage 2: Samenvatting evaluatie van de landelijke problemen schooljaar 2017-2018	17
	Bijlage 3: Checklist gebruik digitale (onderwijs) middelen	18
	Bijlage 4: Uittreksel samenhang beheersingsinstrumenten	23
10.	Bronnen	24

1. Inleiding

De scholen van CVO Zuid-West Fryslân zijn bezig met het ontwikkelen van hun onderwijs waarin de ondersteuning van ICT van groot belang zal zijn. In 2017 is gestart met het project 'Onderwijsontwikkeling en Onderwijsvernieuwing' (OOV). Dit project zal de manier van onderwijs bij de scholen van CVO Zuid-West Fryslân sterk beïnvloeden en daarmee ook het gebruik van ICT. Omdat er veel ruimte is voor het ontwikkelen van het onderwijs is de onvoorspelbaarheid van ICT inzet vrij groot. Dat ICT een belangrijke rol zal gaan spelen is daarbij wel duidelijk. Er zijn voor deze onderwijsontwikkelingen kaders opgesteld waarbinnen de onderwijs ontwikkeling zal plaatsvinden. De kaders voor OOV zijn terug te vinden in bijlage 1.

In het licht van OOV en de snelle ontwikkelingen binnen zowel het onderwijs als ook ICT zullen onderdelen van het ICT beleidsplan in een ruime vorm worden omschreven. Hiermee wordt recht gedaan aan de dynamiek van zowel de onderwijsontwikkeling als ook de ontwikkelingen op ICT gebied.

Het gebruik van ICT door docenten is niet direct van invloed op de kwaliteit van het onderwijs maar het kan wel de werkdruk van docenten verlagen en daarmee het onderwijs efficiënter maken (Maksimović & Dimić, 2016). De kwaliteit van het onderwijs zal dus altijd bij de docenten vandaan komen waarbij ICT als middel kan helpen. De mate waarin ICT het onderwijs kan ondersteunen is afhankelijk van de kwaliteit en beschikbaarheid van techniek en de mate waarin onderwijzend personeel ICT-vaardig is (Maksimović & Dimić, 2016) (Buabeng-Andoh, 2012). Met de ontwikkeling van het onderwijs zal tevens het belang de ICT vaardigheid van docenten groeien. Het ondersteunen van docenten bij het ontwikkelen van ICT vaardigheden ten goede van het onderwijs bij CVO Zuid-West Fryslân is essentieel. Een ruim aanbod van trainingen en workshops zal verzorgd worden.

Het aantal verschillende digitale middelen kan voor leerlingen zorgen voor verwarring. Hierbij is het gebruik van veel verschillende (web)applicaties een bron van verwarring. Voor leerlingen is het daarom belangrijk om een goede balans te vinden tussen functionaliteit en het aantal verschillende digitale middelen. Indien mogelijk zal het gebruik van Single Sign On worden toegepast. Het kan zijn dat bepaalde ICT functionaliteit niet beschikbaar is omdat het beperken van het aantal verschillende (web)applicaties een groter belang heeft dan de functionaliteit zelf.

2. Huidige situatie

Dit beleidsplan is ontwikkeld basis van de visie van CVO Zuid-West Fryslân en de schoolplannen van de verschillende scholen van CVO. De visie is in beknopte vorm hieronder weergegeven.

Onze leerlingen zullen leren en werken in een open, mondiale kenniseconomie. Daarin is heel veel mogelijk, maar er wordt van hen ook veel gevraagd.

Het wordt steeds duidelijker dat levens en loopbanen onvoorspelbaarder zullen verlopen dan we gewend waren of dachten. Baanzekerheid zal er niet meer zijn, in veel opzichten zullen burgers van de 21e eeuw aangesproken worden op hun eigen verantwoordelijkheid. Voor- en tegenspoed zullen meer voelbaar worden.

Belangrijke levensvragen – Hoe om te gaan met tegenspoed? Wat is de betekenis en zin van succes? Hoe versta ik me met onzekerheid? – zullen in ons onderwijs- en vormingsaanbod nadrukkelijk aan de orde komen. De wijsheid en levenslessen die besloten liggen in de christelijke traditie helpen ons daarbij. Wij weten ons gesterkt door de wetenschap dat goede scholen zowel op het terrein van vorming als op het terrein van onderwijsprestaties gelijk op blijken te gaan.

In het strategisch plan van CVO Zuid-West Fryslân staat één keer een ICT-gerelateerde opmerking:

Groepsdruk, modes en sociale media zijn sterke krachten die leerlingen een bepaalde kant opduwen. Hoe vind je je weg? Het vraagt moed om die te vinden en te willen vinden.

Het schoolplan van het Marne collega is gericht op het tijdsbestek 2017 – 2020. Er wordt genoemd dat deze tijd vraagt om moed. Groepsdruk, modes en social media zijn sterke krachten die leerlingen een bepaalde kant opduwen. De ontwikkeling van het onderwijs staat centraal in het school plan van het Marne college. ICT zal daarin een rol spelen en mee groeien met de ontwikkelingen in het onderwijs.

Het schoolplan van csg Bogerman is tevens gericht op het tijdsbestek 2017 – 2020. Er wordt genoemd dat de huidige techniek een grote rol speelt in het leven van leerlingen. Daarnaast is de volgende passage direct van belang voor het ICT beleid:

We leren onze leerlingen op een kritische manier om te gaan met ICT. Mediawijsheid komt uitdrukkelijk aan bod in de onderbouw. Inmiddels beschikken vrijwel alle leerlingen over een iPad en werken diverse vakgroepen grotendeels digitaal. De school vindt een evenwichtige combinatie van boeken en digitaal lesmateriaal belangrijk. Alle leerlingen hebben toegang tot de elektronische leeromgeving, waar docenten les- en toetsmateriaal voor hen gereedzetten.

In alle plannen komt naar voren dat ICT belangrijk is voor het onderwijs maar dat het ondergeschikt is aan de inhoudelijke kant van het onderwijs. Dit ICT beleid zal daarom gericht zijn op de ondersteunende taak van het faciliteren, verbeteren en organiseren van het onderwijs.

3. Software

Op alle vlakken en afdelingen binnen CVO Zuid-West Fryslân is software van groot belang voor het verwerken van gegevens. Voor een aantal systemen geldt zelfs dat storing kan zorgen voor het ernstig vertragen zo niet tot stilstand komen van werk.

ELO en LAS

De meest gebruikte softwaresystemen binnen een school zijn de ELO en het LAS. ELO is een elektronische leeromgeving oftewel een complex softwaresysteem dat is ontworpen om educatieve inhoud en organisatie van leerprocessen aan te bieden. LAS is een leerling administratiesysteem waarin gegevens van leerlingen (en personeel) worden verzameld. De term LVS, leerlingvolgsysteem, wordt vaak gebruikt wanneer het gaat om een LAS. Dit is echter een naam die niet de functionaliteit van een Las dekt. De systemen die bij CVO Zuid-West Fryslân hiervoor worden gebruikt zijn It's Learning (ELO) en Magister (LAS). Beide systemen zouden kunnen worden vervangen door andere, soortgelijke, systemen indien dit wenselijk is. Beide systemen bevatten veel unieke gegevens waardoor het vervangen kostbaar en tijdrovend zal zijn.

Magister is een LAS waar ook ELO-componenten in mogelijk zijn. In schooljaar 2017-2018 worden aantal van deze ELO-componenten in Magister gebruikt. Hierdoor lopen LAS-functies en ELO-functies door elkaar. Er zal op dit vlak meer duidelijkheid worden gecreëerd door vak- of lesinhoudelijke zaken zoveel mogelijk in de ELO te doen. Concreet zal dit betekenen dat het noteren van huiswerk, het ontsluiten van digitale leermiddelen en het aanbieden van studieplanners en/of PT(A)'s niet meer of zo min mogelijk in het LAS zal worden gedaan. In deze nieuwe situatie zullen leerlingen alle zaken die vakinhoudelijk zijn via de ELO benaderen. Gegevens zoals cijferoverzichten en absenties zullen via het LAS worden geregistreerd.

Er kan tussen afdelingen en/of scholen verschil ontstaan in het gebruik van de ELO en het LAS. In het kader van OOV of andere ontwikkelingstrajecten kan gekozen worden voor het inzetten van ELO-functies in verschillende systemen. Het scheiden van LAS en ELO mag geen beperking zijn en is in de toekomst te combineren in één systeem.

Office 365

Alle personeelsleden en leerlingen van CVO Zuid-West Fryslân hebben toegang tot Office 365. Daarbij is het voor zowel personeel als leerlingen mogelijk om gebruik te maken van de webapplicaties van Office 365 en om Officeprogramma's kosteloos te installeren op vijf verschillende apparaten. Voor presentaties, spreadsheet-, tekst- en andere digitale kantoorverwerking zijn Office 365 en de daarbij behorende tools, apps en programma's leidend. Binnen Office 365 zijn ELO-functies mogelijk. De ELO-functies van Office 365 zijn in veel gevallen te koppelen of combineren met een andere ELO zoals It's Learning. Wanneer het meerwaarde heeft kan gekozen worden voor ELO-functies in Office 365. Indien dit niet zo is dient de ELO gebruikt worden opdat leerlingen in zo weinig mogelijk verschillende systemen hoeven te werken.

Andere software, apps en tools

Dankzij het grote aanbod van vakken, niveaus en onderwijsvormen bij de scholen van CVO Zuid-West Fryslân wordt een groot aantal programma's, tools en apps gebruikt. Doordat het gaat om honderden verschillende apps, tools en software kan niet centraal worden bijgehouden of de meest recente of de meest geschikte versie wordt gebruikt. Digitale middelen die veel personeelsleden en/of leerlingen gebruiken worden centraal bijgehouden en up-to-date gehouden. Gebruikers van digitale middelen die minder vaak worden gebruikt of vakspecifiek zijn, dienen zelf aan te geven of het nodig is om over te stappen naar een nieuwere versie of updates uit te voeren. Op deze manier

kan de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van werken met ICT gedragen worden. Indien er persoonsgegevens worden verwerkt zal dit centraal worden geregistreerd en worden gecontroleerd en gedocumenteerd in het dataregister door de stafmedewerker informatiemanagement. Het gebruik van nieuwe software dat dezelfde functionaliteit heeft als software die door de scholen worden gebruikt zal zoveel mogelijk beperkt worden. Het is bijvoorbeeld niet wenselijk om 'Dropbox' te gebruiken omdat in Office 365 gebruik gemaakt kan worden van 'OneDrive' wat dezelfde functionaliteit heeft. Het vrij gebruiken van apps, tools en software kan zorgen voor privacy problemen en beheerproblemen.

4. Sociale Media

Sociale media zijn een verzamelbegrip voor online platformen waar gebruikers een profiel hebben, zonder of met minimale tussenkomst van een professionele redactie, de inhoud verzorgen en hierop kunnen reageren. Onder de noemer sociale media worden onder andere blogs, social bookmarking, videowebsites, fora, op samenwerking gebaseerde projecten als Wikipedia, en sociale netwerken als Facebook, Instagram en SnapChat geschaard. Via deze media delen mensen verhalen, kennis en ervaringen. Dit doen zij door berichten te publiceren of door gebruik te maken van ingebouwde reactiemogelijkheden.

CVO Zuid-West Fryslân vindt het belangrijk dat iedereen op school zich veilig voelt. Om deze reden vragen wij om bewust met de sociale media om te gaan. Essentieel is dat de school en de gebruikers van sociale media tegenover alle betrokkenen de reguliere fatsoensnormen in acht blijven nemen en de mogelijkheden van sociale media met een positieve instelling benaderen.

CVO Zuid-West Fryslân vertrouwt erop dat haar medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen verantwoord om zullen gaan met sociale media en heeft dit protocol opgezet om een ieder die bij de scholen van CVO Zuid-West Fryslân betrokken is of zich daarbij betrokken voelt daarvoor richtlijnen te geven.

5. Hardware

Bij de scholen van CVO Zuid-West Fryslân worden verschillende keuzes gemaakt op het vlak van hardware. Daarbij zijn ook grote overeenkomsten. Vanaf schooljaar 2018-2019 zal bij zowel csg Bogerman als het Marne college door leerlingen en docenten gewerkt gaan worden met Windows 10 laptops. De leerlingen van De Zuiderpoort zullen gebruik blijven maken van iPads.

Het Marne college is in schooljaar 2017-2018 begonnen met het inzetten van laptops met Windows 10 wat in schooljaar 2018-2019 en de daaropvolgende schooljaren vervolgd zal worden. Bij csg Bogerman zijn sinds 2013 iPads in de school. In schooljaar 2018-2019 zal csg Bogerman starten met de overstap naar Bring Your Own Device. Dit zal starten in het eerste leerjaar en elk jaar uitgroeien naar een volgend leerjaar. Beide scholen kiezen er voor om de uitrol van devices gefaseerd te gaan doen. Zo zal niet de situatie ontstaan dat een leerling naast een iPad nog een laptop aan moet schaffen tenzij een leerling gaat doubleren bij het Marne college.

De Zuiderpoort zal het gebruik van iPads voortzetten. Het karakter van het onderwijs en de wijze waarop docenten binnen De Zuiderpoort werken met de iPads zorgen dat dit voor hen de beste oplossing is.

Leerlingendevise

Er wordt aan de ouders van het Marne college gevraagd om te zorgen dat de leerlingen een laptop met Windows 10 hebben. Bij csg Bogerman kan gekozen worden voor een eigen device naar keus waarbij de school het gebruik van Windows 10 zal adviseren. Het is voor leerlingen van het Marne college en csg Bogerman mogelijk om vanuit school een korting te krijgen voor de aanschaf van een specifieke laptop. De aanschaf van deze laptop zal via een webwinkel gaan waarbij de school een bijdrage doet in de vorm van korting. Omdat er elk jaar nieuwe hardware beschikbaar is zal elk jaar opnieuw gekeken worden hoe groot de korting kan zijn en welke laptop precies aangeschaft kan worden. Op De Zuiderpoort zal door leerlingen blijvend gebruik gemaakt worden van iPads. De leerlingen van De Zuiderpoort kunnen via school een iPad aanschaffen met daarbij een hoes en verzekering. Hierbij is het mogelijk om het totaalbedrag in drie jaarlijkse termijnen te betalen. Ook in dit geval zal de school een deel van de kosten dragen. Indien een leerling zijn of haar eigen iPad mee wil brengen is dat ook mogelijk mits deze voldoet aan de eisen van school. Welke eisen dat precies zijn zal elk jaar opnieuw worden bekeken aan de hand van actuele ontwikkelingen.

Personeelsdevise

De docenten van het Marne college en csg Bogerman zullen een laptop met Windows 10 in bruikleen krijgen van de school. Bij csg Bogerman zullen de docenten deze laptop nodig hebben in het lokaal om gebruik te maken van beamer of digitaal schoolbord. Bij het Marne college zullen de docentencomputers in eerste instantie nog in de lokalen blijven staan waardoor hier de docenten hun laptop niet direct nodig hebben in de lessen. Voor medewerkers van de Gemeenschappelijke Dienst is het mogelijk om, in een situatie waar geen vaste werkplek en waar een laptop voor het werk noodzakelijk is, een bruikleen laptop aan te vragen bij de leidinggevende.

6. Printen

Het beperken van het aantal geprinte pagina's binnen de scholen van CVO Zuid-West Fryslân is afhankelijk van de kennis en kunde van het personeel op ICT gebied. Door effectief gebruik te maken van ICT kan het aantal gemaakte prints verkleinen wat zorgt voor een besparing (Suleri & Cavagnaro, 2016).

Het gebruik van printers en kopieerapparaten is bij de scholen van CVO Zuid-West Fryslân in schooljaar 2017-2018 op verschillende manier ingericht. Bij het Marne college wordt gebruik gemaakt van een tegoed wat met behulp van pasjes kan worden aangesproken. Bij csg Bogerman en De Zuiderpoort worden printopdrachten met een code naar een specifieke printer verzonden zonder dat hier sprake is van een tegoed. Er worden wel gegevens bijgehouden welke centraal kunnen worden uitgelezen. Dit maakt het mogelijk om beperkt inzicht te krijgen in het verbruik. Het is in deze situatie mogelijk om de documentnaam en de bijbehorende opdrachtgever te lezen op de printer zonder in te loggen. Dit gegeven maakt de huidige manier van printen bij csg Bogerman en De Zuiderpoort privacygevoelig.

Met behulp van 'Follow Me printing' zal het afdrukken van documenten gebruikersvriendelijker en gemakkelijker worden. Deze techniek zal voor alle scholen van CVO Zuid-West Fryslân beschikbaar worden gemaakt. Met 'Follow Me printing' kunnen printopdrachten op elke gekoppelde printer of multifunctional worden uitgeprint. Zelfs vanuit het ene gebouw naar het andere en vanuit huis. De gebruiker doet een printopdracht en kan vervolgens op een willekeurige printer binnen CVO Zuid-West Fryslân inloggen om de printopdracht uit te voeren. Andere gebruikers kunnen hiermee geen informatie meer zien van printopdrachten waardoor het privacy probleem niet meer aanwezig is.

7. Aansluiten bij onderwijsontwikkeling

Bij de scholen van CVO Zuid-West Fryslân is in schooljaar 2017-2018 gestart met onderwijsvernieuwing. Het doel is om bij de scholen in 3 jaren tijd het onderwijs te vernieuwen waarbij meer flexibel en gepersonaliseerd leren plaats zal gaan hebben. ICT zal hierbij een rol spelen die deels nog onbekend is of zelfs nog niet bestaat. Het ondersteunen van onderwijsontwikkeling kan uitdagingen met zich meebrengen en invloed hebben op inzet van bestaande middelen. Er zal bij de verschillende scholen en/of de verschillende afdelingen anders worden omgegaan met deze vernieuwing waardoor ICT oplossingen niet altijd CVO-breed kunnen worden ingezet. Waar mogelijk zal de inzet van ICT binnen de verschillende scholen en/of afdelingen op termijn op dezelfde manier en op basis dezelfde systemen worden ingezet. Dit laatste in ondergeschikt aan onderwijsontwikkeling.

Digitale leermiddelen

Bij meer gepersonaliseerd leren is de inzet van ICT van belang (Prain et al., 2013). Bij gebruik van digitale leermiddelen wordt informatie uitgewisseld. Alle betrokken partijen zijn het erover eens dat standaarden nodig zijn, om dit goed (en leverancier-onafhankelijk) te laten verlopen. Een paar jaar geleden is daarom het programma ECK (Educatieve ContentKeten) gestart. Hieruit ontstond in 2015 het platform Edu-K. Veel leerlingen, studenten en docenten in het voortgezet onderwijs hadden aan het begin van schooljaar 2017-2018 last van storingen in de toegang tot digitale leermiddelen. Dit had meer dan één oorzaak, waardoor het in sommige gevallen weken duurde voordat alle problemen waren opgelost. (KPMG Advisory N.V., 2018). Om te voorkomen dat deze problemen zich in dezelfde mate weer manifesteren worden door Edu-K maatregelen getroffen. Onderdeel van deze maatregelen is het verbeteren van de communicatie tussen de betrokken partijen. De communicatie tussen aanbieders en CVO Zuid-West Fryslân is ook aangescherpt om zo problemen vroegtijdig te kunnen ondervangen en, indien nodig, sneller op te lossen. In bijlage 2 een samenvatting van de evaluatie van de landelijke problemen van schooljaar 2017-2018 toegevoegd.

Nieuwe en toekomstige ICT

ICT wordt steeds belangrijker in ons dagelijkse leven en in het onderwijs (Buabeng-Andoh, 2012). Het onderwijs is aan het ontwikkelen maar de ICT ontwikkeld ook. Het hoge tempo van ontwikkeling van ICT maakt het vaststellen van een meerjarig plan op dit vlak moeilijk. De snelle ICT ontwikkeling van de 21^e eeuw hebben voor het onderwijs veel kansen en mogelijkheden met zich mee gebracht. Omdat we ons realiseren dat ICT een grote invloed heeft op ons dagelijkse leven proberen we in het onderwijs het gat tussen technologische ontwikkeling en het onderwijs zo klein mogelijk te maken (Buabeng-Andoh, 2012). Om dit te realiseren is het nodig om nieuwe technologie te implementeren in het bestaande onderwijs van CVO Zuid-West Fryslân. Gezien het tempo van de technologische ontwikkelingen is het mogelijk dat er op het moment van schrijven nog geen zicht is op de technologie die belangrijk is voor het onderwijs in 2020. Daarnaast zijn er technologieën die in opkomst zijn maar nog niet breed ingezet worden in het onderwijs. Het gebruik van Virtual Reality is hier een voorbeeld van. Wanneer en of deze technologieën onderdeel zullen gaan uitmaken van het onderwijs van CVO Zuid-West Fryslân is onbekend maar niet ondenkbaar. Het snelle en dynamische karakter van ICT samen met de ontwikkelingen van het onderwijs bij de scholen van CVO Zuid-West Fryslân zorgt voor veel kansen. Het flexibel en toekomst gericht omgaan met ICT is daarbij belangrijk opdat het gat in technologie tussen educatie en het werkveld zo klein mogelijk is en blijft.

8. Verantwoordelijken en besluitvorming

Het werken met ICT is dynamisch en kan daardoor snel veranderen. Om te zorgen dat ontwikkelingen, problemen, vragen, et cetera op de juiste plaats terecht komen is het van belang om vast te stellen wie de verantwoordelijken zijn en hoe besluitvorming zal plaats hebben aangaande ICT middelen. Over het algemeen is te stellen dat technische ICT zaken worden behandeld door ICT beheer, onderwijskundige ICT zaken worden behandeld door de stafmedewerker ICT, beveiligingszaken en privacy zaken worden behandeld door de stafmedewerker informatiemanagement en besluiten worden genomen door het MT of GMT. In alle gevallen waar gegevens worden verwerkt in digitale middelen zijn zowel het 'ICT beleid' als het 'informatiebeveiliging en privacy beleid' (IBP) van toepassing en zullen de stafmedewerker informatiebeheer en de stafmedewerker ICT beleid voeren. In de notitie over samenhang van beheersinstrumenten, welke op 18-4-2016 is vastgesteld door het GMT, staat vermeld wie verantwoordelijk is voor het faciliteren van een stabiele werkzame IT omgeving die aansluit bij de strategische ICT visie van CVO Zuid-West Fryslân. Een uittreksel hiervan is toegevoegd als bijlage 4. Deze notitie vermeld taken op metaniveau. In de onderstaande alinea's wordt meer gedetailleerd gekeken naar taken en verantwoordelijkheden.

LAS

Zaken die te maken hebben met het LAS worden in eerste instantie behandeld door de applicatiebeheerder van CVO Zuid-West Fryslân. Deze zal, indien van toepassing, overleggen met de stafmedewerker ICT en de stafmedewerker informatiemanagement. Vanwege de omvang en kosten van het LAS worden besluiten altijd door GMT genomen waarbij de bovengenoemde medewerkers een adviserende rol hebben. Het veranderen van het LAS dient te worden gedaan via een Europese aanbesteding.

ELO

De ELO valt onder de verantwoordelijkheid van de stafmedewerker ICT. Dit digitale onderwijsmiddel heeft een grote invloed op de onderwijskundige kant van de school. Zowel de stafmedewerker informatiemanagement als ook ICT beheer worden door de stafmedewerker ICT betrokken bij het beheer en de ontwikkeling van de ELO. Vanwege de omvang en de kosten van de ELO worden besluiten altijd door GMT genomen waarbij de bovengenoemde medewerkers een adviserende rol hebben. Het veranderen van de ELO dient te worden gedaan via een Europese aanbesteding.

Digitale leermiddelen

Het gebruik van digitale leermiddelen valt onder de verantwoordelijkheid van de coördinator leermiddelen. De scholen hebben elk een eigen coördinator leermiddelen waardoor deze verantwoordelijkheid is verdeeld. De coördinator leermiddelen zal, indien dit van toepassing is, overleggen met ICT beheer en/of de stafmedewerker ICT.

Andere software en hardware

Het onderhouden van hardware valt onder de verantwoordelijkheid van ICT beheer. Wijzigingen en aanvragen voor hardware gaan, indien van toepassing, in overleg met de stafmedewerker ICT, stafmedewerker informatiemanagement en/of het (G)MT. De overige software wordt bijgehouden door ICT beheer waarbij de gebruikers verantwoordelijk zijn voor het aanvragen van veranderingen en het melden van problemen via 'Weten & Regelen'.

Voor het aanvragen van nieuwe digitale middelen is de 'Checklist gebruik digitale onderwijsmiddelen' opgesteld. Deze is te vinden in bijlage 3. Hiermee kunnen de stafmedewerker informatiebeheer en

de stafmedewerker ICT zorgen dat er alleen veilige digitale onderwijsmiddelen gebruikt worden die passen binnen het ICT-beleid en het IBP-beleid.

9. Bijlagen

De volgende pagina's bevatten de bijlagen waarnaar verwezen is in het ICT Beleidsplan 2017 – 2021.

CVO Zuid-West Fryslân – breed

Macro-beslissingen

- Ambitie: “dikke B met doorgroei naar C”
- De schoolsoorten en de locaties blijven gehandhaafd
- Het programma aanbod blijft *zo veel mogelijk* gehandhaafd, zo nodig in samenwerking met de andere school
- We programmeren een blok / corridor voor alle docenten op de donderdagmiddag
- Het onderwijsprogramma is opstroomgericht
- Voor zo veel mogelijk vakken is maximaal flexibel diplomeren mogelijk
- De basis van de didactiek is doelgericht onderwijs. Zowel leerlingen als docenten leren en denken in doelen. Inspanningen worden zo veel mogelijk geformuleerd in resultaten.

CVO Zuid-West Fryslân – breed

Verdeling van tijd

- Klassendeler voor de mono lessen is gesteld op 28 leerlingen; B / K klassen (inclusief LWOO) uitgezonderd
- Uitgangspunt is het vierkant rooster; gelijke begin en eindtijd. Er is geen lesuitval meer.
- Als tijdseenheid van het rooster geldt een veelvoud van 30 minuten (30/60/90/120)

Specifiek voor csg Bogerman

- Er is sprake van 1 schoolconcept als onderlegger, met de mogelijkheid voor een specifieke invulling per locatie
- De marge van flexibiliteit is tussen de 40 en 60 % (gemiddeld over alle jaarlagen 50%). De locaties Balk en Koudum streven naar een flexibiliteit van 60% van het programma.
- De teamstructuur sluit aan bij het onderwijskundig ontwerp
- Het ABC'tje blijft herkenbaar: Autonomie, Betrokkenheid, Competentie

Aanvullend voor csg Bogerman Balk

- B / K: de basis van het vmbo programma is het profiel D&P. Z&W wordt door middel van keuzevakken gerepresenteerd.

Specifiek voor Marne College

- Minimaal 40% van het programma aanbod is flexibel ingericht (gemiddeld over alle jaarlagen)
- Van deze 40% is minimaal 5% multidisciplinair ingericht (samenhang tussen vakken)
- Er is expliciet aandacht voor 21st century skills in het programma. Dit is terug te zien in de activiteiten uit alle jaarlagen.

Bijlage 2: Samenvatting evaluatie van de landelijke problemen schooljaar 2017-2018

Evaluatie start schooljaar 2017-2018 - De keten distributie en toegang digitale leermiddelen

<https://www.sambo-ict.nl/wp-content/uploads/2018/02/Rapport-Evaluatie-Start-schooljaar-2017-2018.pdf>

Checklist gebruik digitale (onderwijs) middelen

---

14 mei 2018

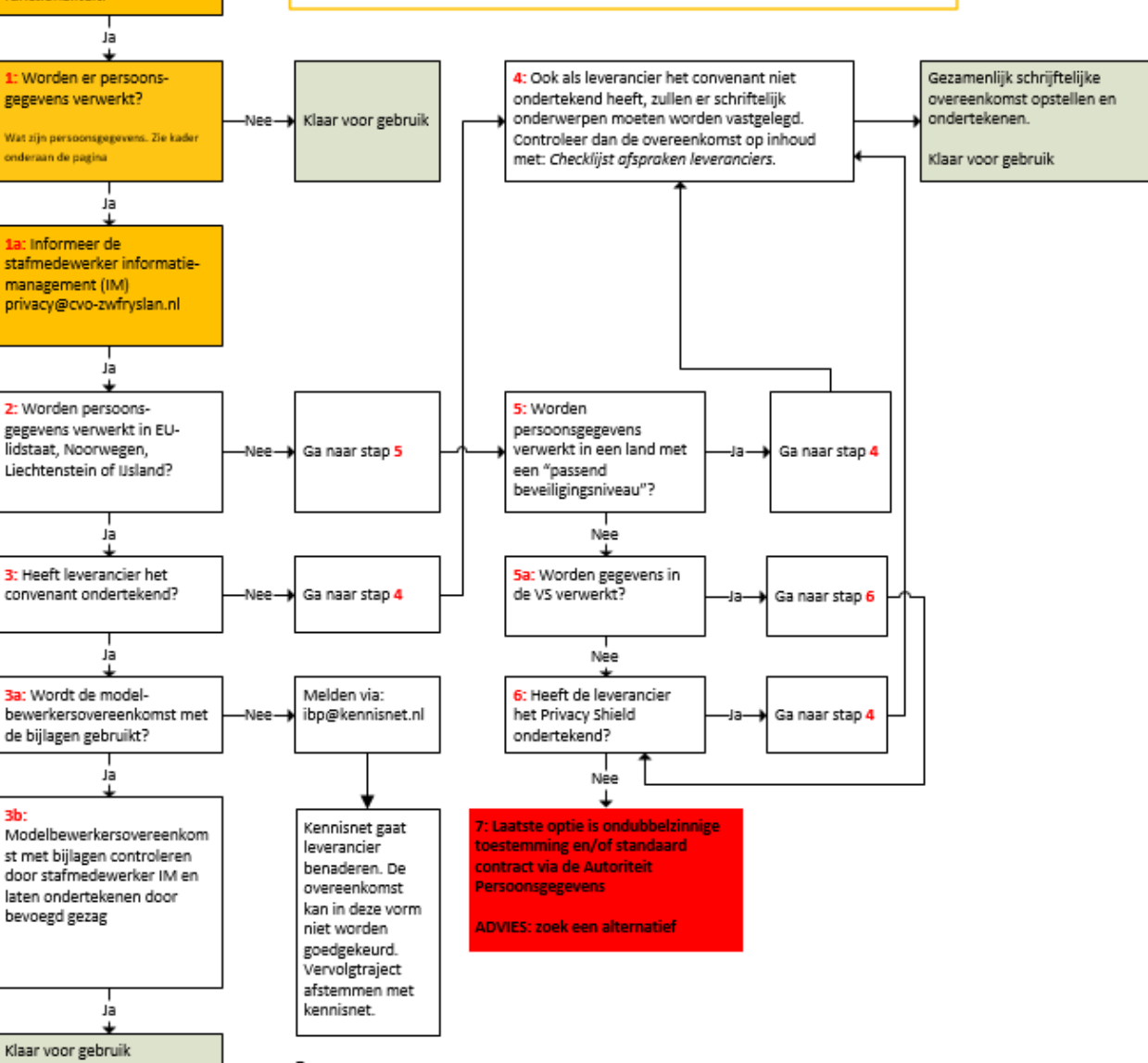
Opdrachtgever: Voorzitter College van Bestuur

Auteur: Geert van der Sluis

Versie: 1.0

Status: Definitief

BESLISBOOM AANDACHTSPUNTEN DIGITALE ONDERWIJSMIDDELEN

Persoonsgegevens
Bij persoonsgegevens gaat het om alle informatie over een persoon. Ook gegevens die indirect iets over iemand zeggen, zijn persoonsgegevens.

Voorbeelden
Er zijn vele soorten persoonsgegevens. Voor de hand liggende gegevens zijn iemands naam, adres en woonplaats. Maar ook telefoonnummers, emailadressen en postcodes met huisnummers zijn persoonsgegevens. Gevoelige gegevens als iemands foto, ras, godsdienst of gezondheid worden ook wel bijzondere persoonsgegevens genoemd. Deze zijn door de wetgever extra beschermd.

STAP 0

Het zou kunnen zijn dat het gevraagde digitale onderwijsmiddel al aanwezig is of dat er een vergelijkbaar of beter digitaal onderwijsmiddel beschikbaar dan wel verkrijgbaar is. Om hier achter te komen is overleg met de stafmedewerker ICT in het onderwijs noodzakelijk.

STAP 1

Controleer of er door de leverancier van digitale onderwijsmiddelen (waaronder ook apps) en school- en leerlingenadministratiesystemen persoonsgegevens worden verwerkt. (bijvoorbeeld moet je inloggen met gebruikersnaam en wachtwoord of staan toets resultaten op naam online). Lees hiervoor de privacy bijsluiters van het product.

Worden er door de leverancier persoonsgegevens verwerkt (uitgewisseld, opgeslagen)? Bij twijfel neem je contact op met de stafmedewerker informatiemanagement. Email: privacy@cvo-zwfryslan.nl	
NEE	Er worden geen persoonsgegevens verwerkt; het lesmateriaal kan zonder verdere afspraken gebruikt worden.
JA	Er worden persoonsgegevens verwerkt, hierdoor is de privacywetgeving hierop van toepassing en zal er een schriftelijke overeenkomst afgesloten moeten worden. 1A: Neem contact op met de stafmedewerker informatiemanagement (privacy@cvo-zwfryslan.nl) en doorloop samen met hem de volgende stappen. Ga naar STAP 2

Vanaf dit punt word je ondersteund door de stafmedewerker informatiemanagement

Verder lezen is niet noodzakelijk, maar als je het interessant vindt, zijn hieronder de vervolg stappen van de check beschreven welke worden doorlopen.

STAP 2

Worden de persoonsgegevens opgeslagen in een EU lidstaat, Noorwegen, Liechtenstein of IJsland?	
NEE	Ga verder naar STAP 5
JA	Er worden persoonsgegevens verwerkt in een EU lidstaat, Noorwegen, Liechtenstein of IJsland? Met de leverancier mogen persoonsgegevens uitgewisseld worden als er een verwerkersovereenkomst afgesloten is. Ga verder naar STAP 3

STAP 3

Veel leverancier van digitale onderwijsmiddelen hebben het '**Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy 2.0**' ondertekend. Bij het convenant hoort een modelverwerkersovereenkomst waarmee je als schoolbestuur (verwerkingsverantwoordelijke) de juiste afspraken maakt met leveranciers.

Kijk aangesloten leveranciers op: https://www.privacyconvenant.nl/de-deelnemers Heeft de leverancier het convenant ondertekend?	
NEE	De leverancier staat niet in de lijst; Ga verder naar STAP 4
JA	Heeft de leverancier het convenant ondertekend, dan is hij verplicht om de model verwerkersovereenkomst inclusief de bijbehorende bijlagen te gebruiken. Omdat het grootste deel van het model is gebaseerd op wetgeving, is de ruimte om af te wijken zeer beperkt. Bij het gebruik van het model geldt de regel: 'pas toe of leg uit'. Een leverancier die afwijkt van de (letterlijke) tekst van het model, is verplicht om in een aparte bijlage toe te lichten waarom er is afgeweken, en wat de wijzigingen precies zijn.

Gebruikt de leverancier, die het convenant heeft ondertekend, de model verwerkersovereenkomst?

NEE	Als verwerkingsverantwoordelijke (schoolbestuur) kun je eisen dat de leverancier het model gaat gebruiken. Gaat de leverancier hier niet op in, meldt dat dan bij Kennisnet via ibp@kennisnet.nl
JA	Als het model wordt gebruikt, dan worden in ieder geval de juiste juridische afspraken gemaakt. De modelverwerkersovereenkomst bevat geen informatie over concrete digitale onderwijsmiddelen van leveranciers. Die informatie staat in de bijlagen die bij de modelverwerkersovereenkomst horen. Controleer daarom de verwerkersovereenkomst en de bijlagen . Als deze inhoudelijk akkoord zijn dan moeten zowel de verwerkersverantwoordelijke als de leverancier (de verwerker) de overeenkomst en de bijlagen ondertekenen . Zie voor veel gestelde vragen: http://www.privacyconvenant.nl/faq/

Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de gegevensbescherming. Dat betekent dat alleen een bestuurder bevoegd is om de (model)verwerkersovereenkomst en de bijlagen te tekenen. Het bevoegd gezag kan iemand mandateren om namens het bestuur akkoord te geven op verwerkersovereenkomsten, maar de bestuurder blijft daar eindverantwoordelijk voor.

Na ondertekening kan het digitale product door alle scholen, die vallen onder het bestuur dat getekend heeft, gebruikt worden. Vooropgesteld dat ook de eventuele licentie voor al de scholen is aangeschaft.

STAP 4

De leverancier heeft het convenant niet ondertekend. Stel de leverancier dan voor om het convenant alsnog zo snel mogelijk te tekenen.

Als de leverancier het convenant niet heeft ondertekend (en dat ook niet gaat doen) en géén gebruik maakt/ wil maken van de modelverwerkersovereenkomst, moet je het privacyreglement van de leverancier extra goed beoordelen.

Om te beoordelen of privacy overeenkomsten van een leverancier zelf wel aan de juiste eisen voldoen geeft het document 'checklist afspraken leveranciers' in de Aanpak de nodige informatie.

STAP 5

Persoonsgegevens mogen **alleen** opgeslagen/uitgewisseld worden met de EU lidstaten, Noorwegen, Liechtenstein en IJsland. De belangrijke vraag hierbij is: 'waar staat de server'?

Met andere landen, de zogenaamde '**derde landen**', mogen slechts gegevens uitgewisseld worden als er sprake is van een passend beschermingsniveau, een wettelijke uitzondering of een aparte vergunning van het ministerie van veiligheid en justitie. *(In deze checklist zal de aparte vergunning van het ministerie buiten beschouwing gelaten worden.)*

De landen met een passend beschermingsniveau zijn: Andorra, Argentinië, Canada (behalve Quebec), Faeröer eilanden, Guernsey, Jersey, Isle of Man, Israël, Uruguay en Zwitserland.

Worden gegevens uitgewisseld met een derde land waar sprake is van een passend beschermingsniveau ?			
NEE	Worden gegevens uitgewisseld met de VS?	NEE	Ga verder naar STAP 7
		JA	Ga verder naar STAP 6
JA	De leverancier slaat de data op in een derde land waar sprake is van een passend beschermingsniveau. LET OP: doorgifte naar een derde land moet altijd vóóraf gemeld worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Nadat er melding is gedaan bij de AP over de gegevensverwerking kan voor het afsluiten van een overeenkomst STAP 4 gevolgd worden.		

STAP 6

De Verenigde Staten hebben geen passend beschermingsniveau. Maar doorgeven van persoonsgegevens naar de VS is toegestaan als dat gebeurt op grond van het EU-VS Privacy Shield.

Amerikaanse bedrijven kunnen zich aanmelden voor het Privacy Shield programma. Dat kan sinds 1 augustus 2016. Zodra de bedrijven gecertificeerd zijn is het niet nodig bij uitwisseling van persoonsgegevens een Europese Modelcontract (zie stap 7) met hen af te sluiten. Er wordt vastgelegd hoe men Europese data moet behandelen en hoe het doorgeven ervan moet plaatsvinden. Doorgifte door de leverancier naar 'derde bedrijven' is alleen onder strenge verplichtingen mogelijk. Bedrijven die non-compliant zijn worden van de lijst verwijderd.

Zie voor de deelnemende organisaties: <https://www.privacyshield.gov/list>

Staat de leverancier op de lijst van deelnemers van het Privacy Shield	
NEE	De leverancier staat niet op de lijst; Ga naar STAP 7
JA	De leverancier staat wel op de lijst; Ga dan verder met STAP 4

STAP 7

Er is bij de uitwisseling met een derde land geen sprake van een passend beschermingsniveau, maar wel van een wettelijke uitzondering. In deze stap worden alleen de uitzonderingen benoemd die relevant zijn voor het onderwijs.

Wettelijke uitzondering	Toelichting
Ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene	Betrokkenen moeten niet alleen expliciet worden geïnformeerd over doel, doelbinding, maar ook over het beschermingsniveau van het derde land en wat de leverancier allemaal met de persoonsgegevens mag doen....
Gebruik maken van een onveranderd contract zonder aanvullingen	Hiervoor zal de verwerkingsverantwoordelijke contact moeten opnemen met de leverancier. Vervolgens zijn er drie standaard contracten voor dit soort situaties, waarvan de Standard Contractual Clauses (SCC's) in deze context van belang is. De leverancier zal dus 100% akkoord moeten gaan met het standaard contract zonder wijzigingen en/of aanvullingen!

Advies bij stap 7:

Zoek een (Europees) alternatief.

Bij het zoeken naar een alternatief kun je ondersteuning vragen aan de stafmedewerkers ICT en informatiemanagement, te benaderen via privacy@cvo-zwfrylan.nl.

Bijlage 4: Uittreksel samenhang beheersingsinstrumenten

ICT

Doel: Het faciliteren van een stabiele werkzame IT omgeving die aansluit bij de strategische ICT visie van CVO	
Vragen	
Wie verantwoordelijk in de lijn?	• College van Bestuur • Schoolleiders en afdelingsleider GD
Wie ondersteunt hierbij?	• Stafmedewerkers ICT in het onderwijs, stafmedewerker Informatiemanagement en hoofd A&I
Hoe vindt de sturing plaats? (inclusief rollen en verantwoordelijkheden)	• Stuurgroep regievoering IT bestaande uit: - Vertegenwoordiger GMT - Stafmedewerker ICT in het onderwijs - Stafmedewerker Informatiemanagement - Hoofd A&I
Hoe verloopt de planvorming?	• ICT Beleid wordt opgesteld op basis van input: - Strategisch plan CVO - P&C- en themagesprekken ICT met de scholen • SMART geformuleerde ICT projecten
Hoe verloopt de control?	ICT jaarverslag waarin de voortgang en resultaten worden gerapporteerd van: • CVO ICT beleidsplan • ICT projecten van de scholen • Continuïteit van de ICT infrastructuur
Hoe vaak rapporteren in P&C-cyclus?	Tweemaal per jaar waarbij een keer samenvallend is met de jaarlijkse accountscontrole
Hoe vaak rapporteren aan Raad van Toezicht?	Eenmaal per jaar

10. Bronnen

- Buabeng-Andoh, C. (2012). Factors influencing teachers' adoption and integration of information and communication technology into teaching: A review of the literature. *International Journal of Education and Development Using Information and Communication Technology*, 8(1), 136–155.
- KPMG Advisory N.V. (2018). *Evaluatie start schooljaar 2017-2018 - De keten distributie en toegang digitale leermiddelen*. Amstelveen.
- Maksimović, J., & Dimić, N. (2016). Digital Technology and Teachers' Competence for Its Application in the Classroom. *Research in Pedagogy*, 6(2), 59–71.
- Prain, V., Cox, P., Deed, C., Dorman, J., Edwards, D., Farrelly, C., ... Yager, Z. (2013). Personalised Learning: Lessons to Be Learnt. *British Educational Research Journal*, 39(4), 654–676.
- Suleri, J., & Cavagnaro, E. (2016). Promoting pro-environmental printing behavior: The role of ICT barriers and sustainable values. *International Journal of Education and Development Using Information and Communication Technology*, 12(2), 158–174.